

Långsiktig plan för stadens idrottsverksamhet

Inledning

Samhällets stöd till idrott och motion och idrottsrörelsens arbete bland barn och ungdomar har stor betydelse för folkhälsan. Det finns en tydlig politisk vilja, på nationell och lokal nivå, att stötta idrottsrörelsen i dess arbete. Det finns också en uttalad politisk ambition att fysisk aktivitet bland barn och ungdomar ska vara en del av skolans ansvar.

Sverige har haft en statlig idrottspolitik sedan början av 1900-talet. År 1999 fastställdes på nationell nivå följande övergripande mål:

- Bidra till att utveckla barn och ungdomars intresse och benägenhet för motion och idrott samt deras möjligheter att utöva inflytande över och ta ansvar för sitt idrottande
- Göra det möjligt för alla människor att utöva idrott och motion
- Syfta till att ge kvinnor och män lika förutsättningar att delta i idrottsverksamhet
- Främja integration och god etik
- Bidra till att väcka ett livslångt intresse för motion och därmed främja en god hälsa hos alla människor

Målen genomsyras av idén om att idrottsrörelsen ska nå så många barn, ungdomar och vuxna som möjligt för att de ska idrotta och motionera, och därmed på sikt förbättra folkhälsan. Idrottsrörelsens egna mål stämmer också väl överens med dessa övergripande, nationella mål och en väg att förverkliga dessa är genom stödet till idrottsrörelsen, via Riksidrottsförbundet.

Idrottsrörelsen är liksom skolan en viktig aktör i ett långsiktigt folkhälsoarbete och för att skapa möjligheter till en aktiv fritid. Lokalt har kommunerna ett ansvar för att understödja och ge förutsättningar för fysisk aktivitet, direkt och individuellt, via skolans ämne idrott och hälsa eller kanaliserat genom en idrottsförening.

Syfte

Denna plan har tagits fram av idrottsnämnden på uppdrag av kommunfullmäktige, enligt beslut i budget 2009. Med utgångspunkt från befintlig verksamhet, övriga relevanta styrdokument såsom det idrottspolitiska programmet, energiplan 2009-

2019, årliga underhållsplaner och investeringsplaner samt kunskap om behov och trender ska planen ge staden ett samlat underlag för fortsatta ställningstaganden i utvecklingen av idrottsverksamheten i Stockholm för de närmaste tio åren, med sikte på 2030.

Idrottsnämndens roll

I Stockholm har idrottsnämnden ett stort ansvar för att invånarna ska kunna utöva sina idrotts-, motions- och fritidsvanor samt att stimulera de fysiskt inaktiva till motion och idrott. Stockholm växer snabbt och med ambitionen att bli en stad i världsklass måste villkoren för att utöva motion och idrott på alla sätt bevakas och utvecklas. Representerad genom sin förvaltning ska idrottsnämnden finnas med i alla faser i stadsplaneringen och medverka till att miljöer utformas så att stockholmarna stimuleras till fysiska aktiviteter.

Idrottsnämndens huvuduppgift är att öka den fysiska aktiviteten bland stockholmarna. Det sker genom

- stöd till idrottsrörelsen i form av drift och upplåtelse av idrottsanläggningar
- bidrag till föreningsverksamhet
- kommunal friskvårdsverksamhet i bad och sim- och idrottshallar i form av bad, simskola, kurser, gruppaktiviteter och gym
- skapandet av ytor för spontanidrott och självorganiserat motionerande och friluftsliv

Idrottsnämndens stöd till idrottsrörelsen genom det stora utbudet av idrottsanläggningar, utläggning av säsonger och fördelning av tränings- och tävlingstider i anläggningarna är avgörande för en aktiv och engagerad idrottsrörelse. Avgörande är också att staden även fortsättningsvis satsar på att upprätthålla, men också utveckla och utöka, sina idrottsanläggningar. Idrottsföreningarna själva har en viktig uppgift härvidlag, genom att ta ett ökat ansvar för drift och skötsel av dessa anläggningar.

Stockholm är en stad som satsar på fysisk aktivitet för alla. Idrottsnämndens roll i folkhälsoarbetet, med egen friskvårdsverksamhet öppen för alla, är viktig för att främja stockholmarnas möjligheter och intresse för att vara fysiskt aktiva. Här finns förutsättningar att nå dem som inte vill delta i föreningsledd idrottsverksamhet, men som ändå vill motionera och uppleva en rik och aktiv fritid, individuellt eller tillsammans med andra.

Idrottsnämndens paroll om att sätta stockholmarna i rörelse förpliktigar. Den är mer aktuell än någonsin, då gruppen fysiskt passiva fortfarande är stor. För att

kunna leva upp till parollen krävs en fortsatt hög ambitionsnivå från stadens sida vad gäller att bevara och underhålla, men också utveckla och utöka verksamhet och anläggningar för friskvård, friluftsliv, idrott och motion.

Föreningslivets roll

Genom föreningarna stärks människors engagemang och ansvarstagande. Ett starkt föreningsliv har ett stort grundläggande värde, då det stärker det demokratiska samhället. Idrottsrörelsen i Sverige har en lång och traditionsfylld historia och utgör en viktig del av folkrörelsesverige. Många har genom åren danats till goda samhällsmedborgare inom idrottens hägn. Under åren har också ett fruktbart samarbete utvecklats mellan Stockholms stad och idrottsrörelsen, till gagn ytterst för stockholmarna.

Trenden är sedan en längre tid ett minskande intresse för föreningsengagemang generellt. Idrottsföreningarna utgör inget undantag.

Den viktigaste delen av Stockholms stads förebyggande folkhälsoarbete är idrottspolitiken. Den är i sin tur beroende av idrottsföreningarna. 2009 fanns i Stockholm 512 (536) barn- och ungdomsföreningar, varav 60 procent utgjordes av idrottsföreningar, och 89 000 (92 600) medlemmar, varav 70 procent är med i en idrottsförening. Siffrorna inom parantes avser 2008.

Utan idrottsrörelsen finns det ingen som kan genomföra verksamhet, så att de mål om motion och idrottande som staden har ställt upp kan nås. Samarbetet med idrottsrörelsen har också varit framgångsrikt: 1964 var 15 procent av flickorna och 37 procent av pojkarna i årskurs 8 medlemmar i en idrottsförening. Idag är det 44 respektive 57 procent. Andelen mellanstadieelever som är medlemmar i en idrottsförening i Stockholm har ökat från 52 procent 1985 till 65 procent 2005.

För mellanstadieelever sammanfaller fysisk aktivitet väl med medlemskap i idrottsförening, det vill säga det går att relativt väl mäta hur fysiskt aktiv en barnkull är genom att mäta hur stor andel av barnen som är medlemmar i en idrottsförening. Detta mått fungerar dock inte för högstadie- och gymnasieelever, som i större utsträckning motionerar utanför föreningslivet.

Efter mellanstadiet minskar viljan att vara med i en idrottsförening snabbt. I högstadiet är 47 procent av eleverna medlemmar i en idrottsförening och i gymnasiet 36 procent. I varje grupp är andelen för pojkar dessutom 10 procentenheter högre eller mer, än för flickor. *

---

* Ur rapporten ”Deltar Stockholms barn och ungdomar i föreningslivet?”

En viktig fråga för framtiden är hur idrottsrörelsen och skolan ska samverka för att öka den fysiska aktiviteten bland ungdomar. Den här frågan är troligtvis av avgörande betydelse för idrottsrörelsens framtid och skolans trovärdighet.

En annan fråga är om avkommunalisering av anläggningsdrift och av friskvårdsverksamhet skulle leda till ett starkare föreningsliv och ge möjlighet till en ökad självfinansiering av klubbarnas verksamhet. Medför kommunernas ekonomiska utveckling att bidragen till föreningsaktiviteter på sikt måste minska? Kommer 0-taxan för barn- och ungdomsverksamhet i idrottsanläggningarna att kunna upprätthållas? Kommer föreningarna i framtiden i större utsträckning få förlita sig på egenfinansiering? Finns det ett intresse hos idrottsrörelsen att ta ansvar för folkhälsoarbetet? Det kan bli nödvändigt för den kommunala sektorn att i än större utsträckning samverka med idrottsrörelsen, för att finna former för friskvård utifrån ett folkhälsoperspektiv.

Friskvård= folkhälsa

God hälsa värderas högt av de allra flesta människor. Ett folkhälsoarbete i vid mening kräver mångfald och samverkan mellan flera olika aktörer. Idrott och idrottspolitik är i grunden ett folkhälsoarbete, som involverar såväl ideella som samhällsliga krafter, enskilda individer såväl som myndigheter och organisationer.

Det statliga Folkhälsoinstitutet arbetar med flera olika regeringsuppdrag där fysisk aktivitet spelar en betydande roll. I samband med kampanjen ”Håll Sverige i Rörelse” som initierades för några år sedan, formulerades följande fem punkter:

- Genom olika samhälleliga och strukturella insatser inleda ett långsiktigt nationellt förändringsarbete med syfte att öka den fysiska aktivitetsnivån i Sverige.
- Sprida kunskap till beslutsfattare och professionella yrkesgrupper om hälsokonsekvenser av beslut som rör utemiljön, fritiden, förskolan/skolan, hälso- och sjukvården samt arbetsplatsen.
- Öka insikten om vardagsmotionens stora betydelse för folkhälsan.
- Utveckla vardagsmiljöer så att de stödjer ett fysiskt aktivt beteende under säkra former.
- Få befolkningen mer aktiv, med tonvikt på de mest inaktiva grupperna.

Numera arbetar idrottsförvaltningen aktivt med att få igång inaktiva, i stället för att mer passivt bara tillhandahålla anläggningar och utgå från att idrottsrörelsen gör folkhälsoarbetet. Förvaltningens strategi är att genom sitt utbud locka och möjliggöra fysisk aktivitet för den som idag är fysiskt inaktiv. Utbudet ska vara lättillgängligt i flera meningar – genom dess utformning, geografiska placering och fysiska tillgänglighet. Idrottsnämndens verksamhet ska vara inkörsporten till bättre hälsa.

Idrottsförvaltningen beslöt i samband med folkhälsoåret 2001 att arbeta med särskilda satsningar för att nå inaktiva inom fritiden, sjukvården, skolan och arbetsplatsen. Sedan dess lever valda och samordnade strategier kvar i idrottsnämndens verksamhetsutbud, där syftet är att få de av nämnden prioriterade grupperna att bli mer fysiskt aktiva.

Inaktiva barn och ungdomar nås bland annat genom att skolhälsovården skriver ut Fysisk aktivitet på Recept (FaR) till kurser i simhallarna. Genom kursen MåBra-Girls only får tonårstjejer verktyg för bra levnadsvanor och fysisk aktivitet. För att nå invandrartjejer har denna satsning utökats i ett samarbete med Järvalyftet, vilket har blivit mycket lyckat. Även vuxna som behöver komma igång kan få Fysisk aktivitet på Recept utskrivet genom sin vårdgivare. Stadens simhallar har för närvarande cirka 80 utbildade FaR-ledare. Mångfalden bland simhallarnas utbud av aktiviteter har ökat, inte minst genom satsningen på dans i olika former. Även antalet aktiviteter som märks ut EK=endast kvinnor, har ökat.

Förutom FaR via skolhälsovården genomför staden flera satsningar riktade till just ungdomar. Den s.k. ungdomssatsningen för att nå gymnasieelever, projektet "Simma säkert" för att öka simkunnigheten, fler kurser för ungdomar och en satsning på prisvärda träningskort till simhallarna är några exempel.

Gymmen vid simhallarna har fått en trevligare miljö och maskinparken har anpassats för att locka fler kvinnor. Aktiviteter som spinncykling, funktionell träning, Bodypump och muskelpass har medfört att fler killar vågar sig in på gruppträningen, och därmed blir utbudet mer jämställt.

Det är angeläget att även nå personer med funktionsnedsättning med simhallarnas verksamhetsutbud. Anläggningarna har till stor del tillgänglighetsanpassats, medan utbudet inte alltid varit anpassat för personer med funktionsnedsättning. Detta ska förvaltningen arbeta vidare med, utbudet ska förbättras och utökas.

En viktig och därtill efterfrågad del av idrottsnämndens stora verksamhetsutbud är simskolan. Sedan 2008 pågår en satsning för ökad simkunnighet. Satsningen inne-

bär ett utökat samarbete med simföreningar inom skolsimmet och utökad och förbättrad simskola gentemot stockholmarna i allmänhet. Simskolan är en omfattande verksamhet som når drygt 25 000 elever årligen. Behoven är fortsatt stora och antalet platser behöver utökas.

Staden har genom idrottsnämnden byggt upp en stor och väl fungerande friskvårdsverksamhet i egen regi. Stora målgrupper som vill bada och motionera på egen hand nås på detta sätt. Stadens satsningar har också möjliggjort ett stort anläggningsutbud, som bland annat bidragit till en fortsatt stor volym av tränings- och tävlingstider för stadens simklubbar. Ska staden kunna bli riktigt framgångsrik i sitt arbete att nå de prioriterade grupperna behövs fokus på att förmedla kunskap och att ha kompetent personal. Vidare krävs ett än mer utvecklat strategiskt tänkande, från planerings- och byggprocessen till innehållet i den planerade anläggningen. Rörelsekvalitet och rörelsekompetens är viktiga begrepp här. Idrottsförvaltningens verksamhet planeras för att ge goda ingångsmöjligheter samt att erbjuda det som efterfrågas enligt stadens undersökningar.

Det ligger inget självändamål i att friskvård ska bedrivas i kommunal regi. Däremot finns det en politisk konsensus i Stockholm att området tillhör den kommunala kompetensen. Historien speglar också ett sekellångt kommunalt engagemang i detta, från bastuanläggningar, badstugor och bad till dagens gym och aerobicsalar.

Vid sidan av föreningsverksamhet som Korpen, Gymnastikförbundet och Friskis & Svettis och kommunal friskvård har det också byggts upp en privat marknad med ett stort utbud av gym och gruppaktiviteter. En uppgift för idrottsförvaltningen är att finna samverkansformer med såväl föreningar som privata aktörer inom området. Mångfald är i sig något positivt och behövs för att uppfylla målet om en befolkning som är fysiskt aktiv och som därmed håller uppe folkhälsan. Ett annat perspektiv är att folkrörelsesverige kanske är på väg mot en mer kommersialiserad situation, samtidigt som många människor ställer sig utanför och själva organiserar sitt idrottande.

Befintligt anläggningsutbud

Idrottsnämnden äger och sköter eller upplåter idag cirka 400 idrottsanläggningar. Av dessa är omkring hälften gymnastiksalor i skolorna, som idrottsförvaltningen upplåter kvällstid och helger till föreningar. Därutöver finns allt från sim- och idrottshallar, publika evenemangsarenor, idrottsplatser med ishallar till ridanläggningar och bollplaner. Satsningen på nya idrottsanläggningar är omfattande. Fullstora idrottshallar, konstgräsplaner och ridanläggningar är de mest prioriterade investeringarna.

De större idrottsanläggningarna vänder sig till skolor, föreningar och allmänhet och utgörs av 14 sim- och idrottshallar där det bedrivs en omfattande friskvårdsverksamhet genom bad, gym, gruppträning m.m. i egen regi, simundervisning och simverksamhet i klubbregi och verksamhet för inomhusidrotterna. Dessutom finns i dessa anläggningar många speciallokaler för kampsporter, bordtennis, fäktning, skytte, bågskytte m.m. Dessa anläggningar har cirka tre miljoner besök per år inom badsidan. Därutöver finns fem bassängbad utomhus, varav tre finns på södra sidan av staden, ett bad i innerstaden och ett i västerort.

För i första hand skolan och de traditionella inomhusidrotterna som handboll, basket, innebandy och volleyboll finns det 33 fristående idrottshallar och skolidrotts-hallar. Tretton av dessa är fullstora hallar med verksamhetsmått på 20x40 m.

En specialhall för redskapsgymnastik finns i Åkeshovs sim- och idrottshall och en mindre specialanläggning för gymnastik har iordninggjorts i Enskedehallen.

Fotbollen och andra traditionella utomhusidrotter som friidrott, ishockey, bandy, amerikansk fotboll, rugby m.fl. idrotter har tillgång till 25 idrottsplatser och cirka 150 bollplaner. Av dessa bollplaner är sex planer naturgräsplaner och 54 konstgräsfotbollsplaner för tävlingsidrott. Konstgräsutvecklingen har varit explosiv de senaste åren och har nu accepterats av fotbollsrorelsen till fullo. Det har gått så långt att man inte på någon nivå vill nyttja de grusplaner som finns kvar. Dessutom finns några mindre konstgräsplaner, s.k. kulanläggningar, som kan nyttjas för spontanidrott, och som i många fall ligger nära skolor. Nio ishallar finns för ishockey, konståkning och andra isidrotter som bandy vissa perioder. Dessutom finns tio konstfrusna isbanor utomhus och en konstfrusen skridskooval på Östermalms IP. På tre platser med spridning i innerstaden, västerort och söderort finns konstfrusna bandybanor.

På Spånga IP finns stadens enda fotbollshall, en teknikhall på 70x 47 m. Hallen är resultatet efter många års diskussion om en fullstor fotbollshall, vilket Stockholms Fotbollförbund idag inte förordar. Man vill istället se fler teknikhallar.

Det finns idag en friidrottshall i Sättra kombinerad med en fullmatad utomhusanläggning för friidrott. Där ingår även en separat kastplan. Friidrotten har i övrigt ytterligare fem s.k. A-anläggningar där friidrott kan utövas på hög nivå. Kristinebergs IP som ingår bland dem kommer dock att läggas i malpåse under ett antal år framöver för byggandet av ny bussdepå med start 2011.

Det finns fem kommunala ridanläggningar med god spridning i staden. En mycket stor satsning har de senaste åren skett på ridsporten genom om- och tillbyggnad av dessa.

Idrottsförvaltningen administrerar tillsynen över och skötseln av 30 sjöar för fritidsfiske. Fiskeklubbar tar det direkta ansvaret för tillsynen. Idrottsförvaltningen sköter också Ågesta friluftsområde och ansvarar för både sommar- och vinterverksamheten med skötsel av motionsspår och spårning av skidspår.

Idrottsförvaltningen ansvarar för Årstafältets idrottsområde och sköter även Gubbängsfältet, som upplåts till bland annat rugby och under en sommarvecka den stora handbollsturneringen Eken Cup. På Gubbängens IP finns även stadens enda speedwaybana.

Idrottsförvaltningen lämnar bidrag till ett stort antal idrottsföreningar som inte fått utrymme i stadens idrottsanläggningar. Det gäller kanotklubbar, skytteföreningar, fäktklubbar, boxningsklubbar med flera.

De större evenemangsarenor som idrottsnämnden ansvarar för är i första hand Stockholms stadion, Zinkensdamms IP, Eriksdalsbadet och Eriksdalshallen. Det har de senaste åren skett stora investeringar i samtliga dessa anläggningar för att de ska kunna fungera som moderna, publika idrottsanläggningar. Stadion byggdes till OS 1912 och används i första hand för friidrott och musik- och andra evenemang. Zinkensdamms IP invigdes 1937 och rymmer bland annat elitseriebandyn. Eriksdalsbadet som ursprungligen uppfördes 1964 och genomgick en omfattande renovering och ombyggnad 1999 nyttjas av simsporten. Eriksdalshallen, invigd 1939, var från början en gammal anrik idrottsplats från 1937. Hallen används av inomhusidrotter som handboll och innebandy samt arrangemang för fäktning, gymnastik och bordtennis. Stadion och Eriksdalshallen har under senare år rustats upp för stora belopp, för Stadions del pågår detta arbete fortfarande. Därutöver finns också Grimsta idrottsplats som har rustats för att bli en allsvensk arena för fotboll.

Stockholms stadion har idag friidrott, elitfotboll och konsertevenemang på programmet. I framtiden, då Stadion inte uppfyller kraven på en elitarena för herrfotbollen, kommer den att ytterligare stärkas som friidrottsanläggning både för elit- och breddarrangemang och kan, med smärre kompletteringar, bli damfotbollens huvudarena för allsvensk fotboll. Dessutom kan den mycket väl behålla sin ställning som en attraktiv konsertarena, även i konkurrens med de nya arenor som kommer vid Globen och i Solna. Stadion har en karaktär, charm och historia som fortfarande lockar arrangörer.

Många av Stockholms idrottsplatser har sitt ursprung långt tillbaka i tiden. Några fanns redan 1929 då idrottsstyrelsen bildades inom staden. Flera har kommit till då staden expanderade och nya bostadsområden byggdes åt både norr och söder. Redan 1929 var idrottsstyrelsens uttalade ambition att se till att spridningen av idrottsanläggningar var god över hela staden. Då handlade det enbart om idrottsplatser, alla idrotter vid den tiden var utomhusidrotter utom tennisanläggningarna och Centralbadet, där Arne Borg slog sina världsrekord.

Utbyggnaden har därefter i stort följt byggnationen av nya skolor där en gymnastiksal skulle finnas knuten till skolorna, en idrottshall skulle kunna nyttjas av flera skolor och likaså skulle en idrottsplats finnas inom närområdet. Någon norm fanns inte men utbyggnaden knöts till utbildningsinstitutionerna. Expansionen av staden och den ökning av befolkningen som skedde i förortsområdena innebar samtidigt att idrottssatsningarna i ytterområdena i mycket tillgodosåg behovet av idrottsanläggningar.

När den motsatta expansionen skedde genom bostadsbyggande i innerstaden, med en kraftig befolkningsökning innanför tullarna eller i närförort, skedde inte samma satsning på idrottsanläggningar. Södra Stationsområdet och Hammarby Sjöstad är två exempel som visar på detta. I anslutning till Södra Stationsområdet satsade staden på en upprustning av Zinkensdamms IP och konstfrusen bandybana och konstgräs tillkom på befintlig yta. Dessutom skapades en ishall på befintlig ishockeybana. Hallen flyttades från Johanneshovs IP när Globen byggdes. Därutöver skedde inga idrottsinvesteringar knutet till det nya bostadsområdet. För Hammarby Sjöstad tillkom en ny idrottshall i ett sent skede ovanpå ett garage. Byggnaden utgjorde samtidigt ett bullerskydd för bakomvarande bostäder. Den 7-mannaplan som också anlades utgör i dagsläget placering för en tillfällig skolbyggnad.

Stockholms innerstad är idag det område som är sämst försörjt vad gäller både utbud av idrottshallar och bollplaner eller andra ytor för olika idrotter. Det sker en fortsatt förtätning av innerstaden och det tillkommer flera större bostadsområden. Om ingen nysatsning sker på idrottsanläggningar kommer både skolor och föreningar att stå utan plats för sin idrottsliga verksamhet.

I jämförelse med andra storstadsområden i Sverige, närmast Göteborg och Malmö, har Stockholm hävdats sig väl vad gäller utbudet av badanläggningar, men betydligt sämre vad gäller fullstora idrottshallar och gräsplaner. Det sistnämnda har dock klarats genom satsningen på konstgräsplaner. Fortfarande kvarstår ett stort behov av idrottshallar. Flera av sim- och idrottshallarna och baden byggdes för 40 till 50 år sedan, vilket innebär att dessa anläggningar är i ett stort behov av renovering, något som också uppmärksammats av staden.

Långsiktigt planerat fastighetsunderhåll

Idrottsnämnden fastställer årligen, i samband med verksamhetsplanen, en underhållsplan. En långsiktig underhållsplan tas därtill enligt uppdrag fram under 2010. I förvaltningen av anläggningar utgör underhållet en viktig del för att säkerställa god funktion och förhindra kapitalförstöring genom ett eftersatt underhåll. Det planerade underhållet är, till skillnad mot det felavhjälpande, planerat i tid, art och omfattning och har stor betydelse för anläggningarnas funktionalitet och driftsäkerhet.

Idrottsnämndens anläggningsbestånd uppgår vad gäller byggnader till ca 280 000 kvm BTA. Till detta kommer ett stort antal markanläggningar, som också ska underhållas. Anläggningarna är av varierande ålder. De flesta sim- och idrottshallar byggdes i början av 1970-talet, en del är ännu äldre och några är nyare. Underhållsbehovet hos en byggnad ökar under sista delen av dess livscykel, och det är där många av stadens idrottsanläggningar befinner sig idag. Idrottsanläggningar nyttjas oftast mycket intensivt och slits därmed betydligt mer än andra fastigheter. För simhallarna tillkommer den begränsade livslängden för många tekniska installationer.

Produktionskostnaden för att uppföra en ny sim- och idrottshall är i dagsläget, 2010, beräknad till ca 25 000 kr/kvm. Det långsiktigt hållbara planerade underhållet bör genomsnittligt ligga på minst 200 kr per kvm BTA för denna typ av anläggning.

Vilka anläggningar vill stockholmarna att staden satsar på?

År 2005 genomförde idrottsförvaltningen en enkät bland cirka 10 000 barn och ungdomar från mellanstadiet till gymnasiet. Dessa ombads att kryssa för fyra anläggningstyper av drygt 30, som de tyckte att staden skulle satsa på under 2006-2010. Sammanfattningsvis visar resultatet att om Stockholms unga fick välja så skulle staden satsa mindre på traditionella anläggningar för tävlingsidrott, och mer på andra typer av anläggningar för motion.

Flickor anser att staden i första hand ska satsa på simhallar/äventyrsbad. Även lokaler för dans och aerobics, gym och utomhusbad är viktiga för dem. Gymnasieflickornas högst prioriterade traditionella idrottsanläggningar – ridanläggningar och fotbollsplaner – hamnade bland flickorna i högstadiet först på plats sju. Pojkar tycker i motsats till flickor att staden i första hand ska satsa på fotbollsplaner, även om de är överens med flickorna om att staden i hög grad ska satsa på simhallar/äventyrsbad och gym. Pojkar prioriterar också i högre grad än flickor sporthallar för bollsporter.

År 2008 gjorde idrottsförvaltningen en liknande undersökning bland vuxna stockholmare. Den visar att inte heller de vuxna prioriterar tävlingsidrotten. De fysiskt inaktiva stockholmarna vill att staden i första hand satsar på friluftsområden, motionsspår/skidspår, simhallar/äventyrsbad och utomhusbad. Det är anläggningar som kan kategoriseras som friskvårdsanläggningar. De fysiskt aktiva vuxna stockholmarna är i stort sett överens med de fysiskt inaktiva om denna prioritering. Det som möjligen något skiljer dessa grupper åt är att bland de fysiskt aktiva tycks satsningar på sporthallar för bollsporter prioriteras något högre.

Resultaten från dessa undersökningar visar alltså att intresset för friskvårdsanläggningar av olika slag är större än för anläggningar för tävlingsidrotter.

Jämställdhet och jämlikhet inom idrotten

I kommunfullmäktiges budget för 2010 anges att minst hälften av stadens nyinvesteringar i idrottsanläggningar ska gynna flickors och kvinnors idrottande.

I ett historiskt perspektiv har det framför allt varit vuxna män som ägnat sig åt organiserat idrottande. Och det var främst män som skapade och utvecklade de olika idrotterna. Det finns därför ett historiskt arv som avspeglar sig i infrastrukturen vad gäller idrottsanläggningar. Anläggningarna har byggts av män för män och har inte anpassats efter kvinnors behov.

Den forskning staden hitintills bedrivit om den könsmässiga fördelningen ger vid handen att flickor generellt i högre grad är fysiskt inaktiva än pojkar. Forskningen visar också att invandrarflickor (framför allt första generationen) är mer inaktiva än "svenska" flickor (födda i Sverige med båda föräldrarna också födda i Sverige).

Mätningar som genomförts av idrottsförvaltningen på stadens idrottsanläggningar visar att av det totala antalet idrottsaktiva bland ungdomar utgör flickorna 40 procent och pojkarna 60 procent. Idrottsförvaltningens uppfattning är också att det faktiska intresset för att idrotta ser ut på detta sätt. Enligt befintlig forskning finns det ingenting som pekar på att det finns hinder för kvinnors idrottsintresse, som skapat denna fördelning i aktivitet. Proportionen 60/40 skulle därmed utgöra en mer jämlik måttstock för jämställda investeringar. Väljer staden att behålla ett renodlat könsperspektiv så bör det utgå från fördelningen 60/40, det vill säga utifrån hur den idrottsliga aktiviteten ser ut reellt.

Av studien Ung Livsstil, som senast genomfördes 2004/2005, framgår att av flickorna på gymnasiet är 32 procent medlemmar i en idrottsförening. Motsvarande siffra för pojkarna är 39 procent. Av gymnasieflickorna är det nästan hälften, 48 procent, som motionerar lite eller inte alls, bland pojkarna 34 procent.

De största RF-idrotterna i Stockholm (i procent av alla barn och ungdomar i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet 2005):

Flickor	Pojkar
Ridning 10 %	Fotboll 25 %
Fotboll 9 %	Innebandy 8 %
Basket 5 %	Basket 5 %

Stockholms stads hittillsvarande och planerade satsningar på ridsporten är ett konkret uttryck för den uttalade ambitionen att fördela resurserna inom idrotten mer jämställt. Även den stora satsning staden gjort under senare år på konstgräsplaner kan räknas hit. En naturgräsplan som görs om till en konstgräsplan ökar möjligheten till nyttjande tiofaldigat under ett år. Även kvaliteten på underlaget ökar. Satsningen har gett både pojkar och flickor möjlighet att spela på ett bättre underlag. Mellan åren 2001 och 2006 ökade antalet fotbollsspelande barn och ungdomar i Stockholm med 2 500. Av dessa var hela 1 750 flickor. En satsning på fotboll är därför en satsning även på flickors idrottande. Fotboll är totalt sett den näst största idrotten bland flickor i Stockholm.

Även de kommande stora upprustningarna och moderniseringarna av flera av stadens sim- och idrottshallar är i stor utsträckning en satsning på en av de större flickidrotterna, nämligen simning. Ett annat intresse som idag i viss mening är underförsörjt är gruppträningen, inklusive yoga och dans. Idag är de lokaler som finns ofta alltför små och otillräckliga. Fler och större spegelsalar skulle behövas för att möta detta behov.

Vid upprustning och nybyggnation av idrottsanläggningar ska alltid, förutom tillgänglighets- och miljöaspekterna, även perspektivet kvinnor/män beaktas. Det handlar om sådant som utformningen av omklädnings-, dusch- och toalettutrymmen, trygghet och säkerhet, ljussättning, skyltning och städning.

Idrottsförvaltningens forskning visar tydligt att idrottspolitikerna inte når alla de ungdomar som behöver motionera. En orsak till att idrottsföreningarna inte når alla barn och ungdomar finns i de socioekonomiska förutsättningarna. Det är betydligt fler barn i de högre socioekonomiska grupperna som är med i en idrottsförening eller som motionerar på egen hand, än i de lägre. Det beror antagligen både på kostnaderna för idrottandet/motionerandet, och på att en del föräldrar inte i lika stor utsträckning uppmuntrar sina barn att motionera. Flickor från bättre socioekonomiska förhållanden tar för sig av de offentliga resurserna på ett bättre sätt än både flickor och pojkar från sämre socioekonomiska förhållanden. Sett utifrån

detta och med ökad folkhälsa som mål skulle satsningen på idrott snarare behöva utgå från ett socioekonomiskt perspektiv än ett könsperspektiv.

Idrottsförvaltningen förordar att staden, vid sidan av jämställdhetsperspektivet, uttrycker ambitionen – med en fördelning av resurser därefter – att ungdomar från sämre socioekonomiska förhållanden i högre utsträckning ska bli aktiva idrotts- och motionsutövare. Detta kan manifesteras på olika sätt. Ett är genom en ökad satsning på samverkan med skolan i aktuella stadsdelar, där syftet är att få fler ungdomar att satsa på idrott i någon form. Här skulle en undersökning kunna göras specifikt inom gruppen ungdomar från områden med sämre socioekonomiska förhållanden, om vilka idrotter eller motionsformer som skulle intressera dem. Staden skulle också kunna lyfta frågan om särskilda satsningar på ungdomar ur ett klassperspektiv med idrottsrörelsen.

Investeringar i idrottsanläggningar

I stadens idrottspolitiska program, antaget av kommunfullmäktige 2006, anges bland annat att

- idrottsverksamhet med stadens stöd ska bedrivas i en hälsosam miljö där drift och skötsel håller högsta kvalitet med stor användar- och publikvänlighet och att
- stadens egna anläggningar ska vara tillgängliga och anpassade för alla

Vidare sägs att idrottsnämnden ska

- bygga, förvalta, driva, sköta och upplåta idrottsanläggningar för idrottsrörelsens, skolans och enskildas behov och skapa möjlighet att genomföra stora idrottsevenemang
- aktivt bidra till att mark och ytor för idrott, motion, lek och rekreation avsätts i den fysiska planeringen
- medverka till ett jämställt idrottande i Stockholm genom investeringar i idrottsanläggningar.....

Staden har också antagit andra viktiga målsättningar och styrdokument som vägleder idrottsnämnden och dess förvaltning i sitt arbete med att, i en stad i stark tillväxt, planera för och säkra tillgången till anläggningar och natur för ett rikt idrotts- och friluftsliv.

I Vision 2030, som antogs av kommunfullmäktige 2007, anger staden sin långsiktiga vilja med att bland annat skapa ett engagemang för att utveckla staden till att bli än mer attraktiv för boende, studerande, företagare, besökare med flera. I detta sammanhang har utvecklingen av idrottsutbudet en strategisk betydelse för ett

sundare liv. Människors behov av närhet till anläggningar för idrott och motion ska beaktas i planeringen av en stad i tillväxt.

Kommunfullmäktige antog i mars 2010 en ny översiktsplan för Stockholm. Som ett av nio fokusområden framhålls idrott, rekreation och attraktiva grönområden. Idrottsanläggningarna ska utformas och utvecklas så att de kan utnyttjas så effektivt som möjligt. Parker och grönområden ska utvecklas så att även de kan användas för att stimulera till en aktiv livsstil som är betydelsefull för folkhälsan.

I översiktsplanen talas det om *tyngdpunkter* i strategin för en hållbar tillväxt, dessa är definierade och väl geografiskt spridda över staden. Förvaltningen anpassar i någon mening sin långsiktiga planering för idrottsverksamheten till detta, även om en viktig parameter redan idag är en god geografisk spridning av idrottsanläggningarna. Det är viktigt att balans, så långt det låter sig göras, upprätthålls vid jämförelse mellan exempelvis innerstad, söderort och västerort.

Ibland efterfrågas en planeringsnorm för behovet av idrottsanläggningar. En given norm har diskuterats genom åren, men har visat sig svår att infria i en stad som växer med sådan kraft som Stockholm. Ett riktmärke kan vara att det inom en radie av två och en halv kilometer ska finnas en idrottsplats, en sim- och idrottshall och därutöver till skolorna ansluten idrottshall och bollplan. För idrottsförvaltningen är det nödvändigt att finnas med i förvaltningsgemensamma diskussioner om hur staden kan och bör växa. Idrottsmark kommer allt oftare med i diskussioner om annat användande och då främst för bostäder. Idrottsnämnden avvisar inte att dessa diskussioner pågår, men är noga med att fullgod kompensation alltid ska ges för idrottsmark som tas i anspråk för annat ändamål.

I sin planering för upprustning och modernisering av befintliga idrottsanläggningar och i planeringen av nya tar idrottsförvaltningen hänsyn till en rad faktorer. Det är i första hand befintligt idrottsliv och skolors och allmänhetens behov, men arbetet påverkas också av högt ställda krav från nationella och ibland internationella idrottsförbund. Andra viktiga krav som måste tillgodoses är tillgänglighet och miljöhänsyn, samt givetvis behovet av modernisering och installation av nya tekniska och energieffektiva system.

Det är många gånger komplexa frågeställningar som ligger bakom idrottsförvaltningens förslag till reinvesteringar och investeringar. Oftast utgår prioriteringarna från befintligt anläggningsbestånds behov av upprustning och modernisering, men också av nyproduktion i nytillkomna eller förtätade stadsdelar eller för att möta en sedan tidigare inte tillgodosedd efterfrågan. Den omfattande satsningen på att ersätta dåliga grus- och naturgräsplaner med konstgräsplaner är ett mycket tydligt

exempel på detta, ett arbete som kommer att ta ytterligare ett antal år. Idrottsförvaltningen har också återkommande kontakter med stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och SISAB för att biträda vid tillkomsten av anläggningar för spontant idrottande och lek.

Allt fler idrotter tenderar att vilja vara åretrunt-idrotter. Därmed ökar också efterfrågan på hallar för olika ändamål. Förvaltningen ser här endast möjligheten att på sikt tillgodose de breda idrotterna. Antalet teknikhallar för fotboll (idag finns en i Spånga) bör exempelvis öka så att även söderort och innerstaden relativt snart får tillgång till sådana. Detta skulle minska trycket på de traditionella idrottshallarna och även klara önskemålen om träningsperioder under kalla och snörika vintrar. Mindre idrotter eller idrotter med få utövare får dock söka samarbetslösningar över kommungränserna.

Det finns ett återkommande mönster inom idrotten, nämligen att antalet utövare varierar över tid och med intresse. Vissa idrotter som av tradition varit starka, som ishockeyn, ser nu ett vikande antal utövare. Även andra idrotter tappar medlemmar. Trots det är exempelvis antalet aktiva barn och ungdomar inom idrottsrörelsen relativt konstant. Omkring hälften aktiveras i unga år, men sedan sjunker antalet med ålder. Bland den vuxna befolkningen är det endast 1-3 procent som är aktiva i en idrottsförening.

Det finns ett ökande intresse för att ta ett eget ansvar för sin hälsa. I ljuset av detta har de investeringar som staden gjort i friluftsgym, bättre belysning och gallring av vegetation vid skid- och motionsspåren varit lyckosamma, och detta är satsningar som bör fortsätta.

Natur- och friluftsområden ska också kunna erbjudas för andra former av aktiviteter. Många stockholmare väljer sjön för sina fritidsintressen, vare sig det handlar om att fiska, paddla kanot eller nyttja segel- eller motorbåten. Här har idrottsnämnden ett stort ansvar för biotop- och fiskevården och miljöfrågorna men också att bevaka förutsättningarna för ett levande fritidsbåtliv.

Idrottsförvaltningen uppfattar uppdraget de närmaste åren som att i första hand upprätthålla värdena i redan gjorda anläggningsinvesteringar, genom att utreda och kartlägga behoven av upprustning och modernisering i befintligt anläggningsbestånd. Förvaltningen ska utveckla det befintliga beståndet men samtidigt i stadsplaneringen bevaka framtida behov av nya idrottsanläggningar och spontanidrottsytor

De riktigt tunga investeringarna under ett antal år framöver kommer med nödvändighet att handla om stadens äldsta sim- och idrottshallar. Där finns ett stort behov av upprustning och modernisering för anpassning till dagens verksamhet och efterfrågan. Det är anläggningar som i hög grad bidrar till att förbättra folkhälsan och de utgör också de mest efterfrågade anläggningarna bland stockholmarna. Dessa och övriga investeringar beskrivs mer detaljerat i idrottsnämndens investeringsplan, en plan som redovisas årligen i samband med att nämnden antar verksamhetsplanen samt underlag till budget för nästkommande år.

Vissa befintliga idrottsplatser bör ges ett bredare utbud för att attrahera fler och kunna benämnas sportcentrum. Ett sådant ska inom ett begränsat geografiskt område kunna erbjuda sina besökare ett stort och varierat utbud av idrott, motion och kultur. Där finns möjlighet till idrottande inomhus och utomhus, sommar som vinter, men där ska även finnas rikliga förutsättningar för olika motions- och kulturaktiviteter.

Farsta sim- och idrottshall, Farsta IP och Farsta Gård har potential att bli ett sportcentrum, men för det krävs en bättre samordning och även en gemensam reception. Ett sportcentrum bör kunna ge goda synergieffekter mellan olika verksamheter och olika föreningar. Närhet till kollektivtrafik, goda parkeringsmöjligheter, goda förutsättningar för ombyte och närhet till motionsspår är ytterligare faktorer som är viktiga för att ett sådant område ska bli attraktivt. Förvaltningen ser samordningsvinster för såväl stadens som besökarnas del. Andra tänkbara platser för att etablera sportcentrum i Stockholm är idrottsplatserna i Grimsta, Stora Mossen, Sättra, Kärrtorp, Vårberg och Spånga.

Idrottsnämnden godkände redan hösten 2007 ett förslag till långsiktig investeringsplan för idrottsverksamheten. Denna plan gäller fortfarande, vilket innebär att nämnden prioriterar investeringar i följande typer av anläggningar.

- Fortsatt satsning på ridanläggningar som, förutom en investering i någon ny anläggning, också ger möjlighet till modernisering av befintliga.

Kommentar: Befintliga anläggningar moderniseras och rustas upp. Ridanläggningarna i Grimsta och Enskede har rustats och närmast förestår en satsning på Sättra ridanläggning som blir en från grunden ny anläggning med ny placering i Sätterskogen. Förvaltningen har även föreslagit att ett stort ridhus uppförs inom området för Djurgårdens ridskola vid Kaknäs.

- Satsning på sporthallar för bollsporter och anslutningslokaler för fäktning, brottning, budo, dans, bowling, skytte med flera mindre idrotter eller andra

gruppaktiviteter. Det planeras idag för flera nya idrottshallar i staden. I flera fall bör det vara möjligt att lägga sådana lokaler i anslutning till de större hallarna.

Kommentar: I en föreslagen större hall i Kristinebergsområdet på Kungsholmen planeras för såväl dans som motionsrum, men även för en regional skytteanläggning. Andra hallar som planeras i närtid är Engelbrektshallen på Östermalm och en dubbelidrottshall på Stora Mossens IP i Bromma.

- Fortsatt satsning på konstgräsplaner.

Kommentar: Under de senaste åren har ett stort antal grus- och naturgräsplaner gjorts om till konstgräsplaner. Sammanlagt finns nu 54 konstgräsplaner. En utbyggnad med fler konstgräsplaner är efterfrågad.

- En satsning på ytterligare någon sim- och idrottshall har diskuterats men eventuella tillbyggnader med familje- och rekreationsbad till några befintliga sim- och idrottshallar anses tillräckligt. Dessutom sker en mindre verksamhetsutveckling på befintliga anläggningar med äventyrsbad för barn och lokaler för friskvård.

Kommentar: Under ett antal år framöver väntas staden lägga ned stora resurser på upprustning och modernisering av fyra sim- och idrottshallar: Farsta, Åkeshov, Vällingby och Västertorp. En ersättningshall för simsport planeras i Nälsta och en tillbyggnad av Åkeshovs sim- och idrottshall med en familjedel.

- Satsning på ytterligare någon ishall och renovering och modernisering av befintliga ishallar. Profilerings av någon av ishallarna till en konståkningshall. Placering av en curlinghall i anslutning till någon befintlig ishall.

Kommentar: Förvaltningen har föreslagit en permanent överbyggnad av ishockeybanan vid Östermalms idrottsplats. Konståkningshallen kommer att ges goda tränings- och tävlingsmöjligheter i ishallen på Stora Mossens IP.

- Satsning på ytterligare några fotbollshallar liknande hallen på Spånga idrottsplats, dvs. med sjumannamått (40x60 m).

Kommentar: Förvaltningen har föreslagit att under slutet av treårsperioden 2011-2013 bygga ytterligare två till tre teknikhallar.

- Speciell satsning på innerstaden som idag är kraftigt underförsörjt på både hallar och idrottsplatser/bollplaner. Detta bör ske i samband med de nya större bostadsprojekten på Nordvästra Kungsholmen och Värtan/Hjorthagen.

Kommentar: För närvarande pågår byggnation av en fullstor idrottshall på Södermalm, Skanstullshallen. På Östermalm planeras som nämnts ovan Engelbrektshallen men också i det nya Norra Stationsområdet måste behovet av idrottsanläggningar tillgodoses. En satsning som också diskuteras för innerstaden är ombyggnad av Vanadisbadet.

- Byggnad av ytterligare en friidrottshall med placering i västerort.

Kommentar: Planering pågår för en friidrottshall med mera vid Bällsta Gård i Bromma.

- Utveckling av anläggningsutbudet på Järvafältet.

Kommentar: Järvafältet kommer bland annat att inrymma bassängbad, ridanläggning och sportfält/konstgräsplaner

- Satsning på fler större sportfält liknande Skarpnäcksfältet. Det bör bland annat genomföras på Gubbängsfältet.

Kommentar: Förutom Gubbängsfältet även Grimsta och Spånga.

- Satsning på idrottscentrum/sportcentrum där flera idrotter och föreningar har sin verksamhet. Det innebär bland annat att satsningarna koncentreras till bättre bemannade och mer lättövervakade anläggningar.
- Satsning på en flexibel kampsportarena med en åskådarakapacitet på 200–400 åskådarplatser. Anläggningen ska både utgöra en tränings- och en tävlingsanläggning där olika kampsporter på ett enkelt sätt kan duka anläggningen för sin sport.
- Satsning på spontanidrottsytor. Stadsdelsnämnderna har ansvar för investeringar i spontanidrottsytor. Till stor del finns idag lek- och spontanidrottsytor knutet till befintliga lekplatser/parklekar och grundskolor. Motionsslingor finns också som en tillgång för motionerandet. Det är viktigt att dessa platser upplevs som trygga med bland annat god belysning. Fortsatta investeringar i spontanidrottsytor kan liksom de senaste åren säkert ske i samverkan med idrottsrörelsen och till viss del genom särskilda investeringsmedel (Idrottslyf-

tet) som fördelas av Riksidrottsförbundet. Idrottsförvaltningen kommer att medverka i den utsträckning förvaltningens synpunkter efterfrågas, och i de fall det kan ske investeringar på eller i anslutning till befintliga idrottsytor.

Idrottsförvaltningen har i ett särskilt ärende till nämnden hösten 2009 lagt fram förslag till prioritering av fullstora idrottshallar. Förslaget godkändes av nämnden och innebär följande prioritering:

1. Skanstullshallen/Frans Schartaus gymnasium
Kommentar: Byggnation pågår och hallen beräknas vara klar för bokning under första kvartalet 2011.
2. Smedshagen
Kommentar: Byggnation pågår och hallen beräknas vara klar i september 2010.
3. Stora Mossens idrottshallar
Kommentar: Förvaltningen bedömer att projektering kan påbörjas tidigast hösten 2010, med eventuell byggstart tidigast i slutet av 2011 och färdigställande i början av 2013.
4. Engelbrektshallen
Kommentar: På grund av överklaganden har kommunfullmäktige ännu inte fattat genomförandebeslut. Byggstart är beräknad till 2012 och projektet avslutas våren 2013.
5. Annedal/Mariehäll
Kommentar: Behovet är stort av en idrottshall inom området och diskussioner pågår mellan staden och markägaren.
6. Hjulsta
Kommentar: Förvaltningen har föreslagit byggnation av en fullstor idrotts-hall inom planeringsperioden 2014-2017.
7. Älvsjö
Kommentar: Förvaltningen har föreslagit byggnation av en fullstor idrotts-hall inom planeringsperioden 2014-2017.
8. Hökarängen
Kommentar: Förvaltningen har föreslagit byggnation av en fullstor

idrottshall inom planeringsperioden 2014-2017.

9. Enskede gård

Kommentar: Förvaltningen har föreslagit byggnation av en fullstor idrottshall inom planeringsperioden 2014-2017.

10. Gubbängens idrotthall

Kommentar: Förvaltningen har föreslagit tillbyggnad med en fullstor idrottshall vid Gubbänghallen inom planeringsperioden 2014-2017.

Framtiden för Stockholms stadion

Stockholms stadion uppfördes inför de olympiska spelen 1912. År 2012 kommer hundraårsjubileet av denna för Sverige så stora sporthändelse att firas. Stadion är trots sin vördnadsbjudande ålder inte på något sätt en relik från gångna tider, utan en i hög grad användbar och uppskattad idrotts- och evenemangsarena.

Friidrotten kommer att utveckla det nuvarande Golden League-konceptet med fler tävlingar under namnet Diamond League. Stadion är en av de allra mest omtyckta arenorna bland friidrottseliten och är därför självskriven i detta sammanhang. Vidare används arenan i samband med Stockholm Marathon och i samband med diverse ungdomstävlingar. Stadion kommer även fortsättningsvis att vara en elitarena för friidrott, under överskådlig tid. Till detta ska läggas breddverksamheten inom friidrotten, som kan komma att utökas på Stockholms stadion i och med rivningen av Kristinebergs IP.

Till säsongen 2014 träder ett nytt europeiskt regelverk i kraft för fotbollen. Det innebär att spel i allsvenskan för herrar och Superettan omöjliggörs på Stadion. Stockholms stadion får därför i framtiden betraktas som en arena utan fotboll på högre seniornivå. Däremot kan Stadion med smärre kompletteringar bli huvudarena för damfotbollen.

Stockholms stadion har varit den naturliga arenan för större utomhuskonserter i Stockholm. Inom några år kommer konkurrensen att öka med tillkomsten av Stockholmsarenan i Globenområdet och den nya evenemangsarenan i Solna. Det är sannolikt att ett evenemangsområde som det vid Globen kommer att bli en huvudarena för Stockholms konsertverksamhet. Stadion kan locka olika event och något mindre konserter, men förlorar troligtvis sin särställning

Framgångsfaktorer för ett Stockholm i rörelse

Stadsplanering måste ske på ett sådant sätt att områden för idrott/motion och friluftsliv garanteras, vilket också framgår i den nya översiktsplanen. Detta innefattar ytor för spontant idrottande och motionerande.

Ekonomi för upprustning och modernisering av det befintliga anläggningsbeståndet och för nybyggnation måste säkras, vilket även innefattar driftskostnaderna. Möjligheterna till extern medverkan i finansiering måste prövas. Föreningsdrift och andra driftsformer ska utvecklas.

Strategiskt byggande genom god geografisk spridning av stadens anläggningsutbud och anpassning till nutida behov med energieffektiva, funktionella och hållbara anläggningar. Redan i planeringsfasen ska idag underförsörjda och inaktiva grupper prioriteras.

Tillgänglighet för alla men med speciellt fokus på att bygga bort och undvika hinder för personer med funktionsnedsättning.

Föreningsstöd som på olika sätt ger förutsättningar för ett fungerande föreningsliv måste bevaras och 0-taxan för barn och ungdomar upprätthållas. Det behövs en ökad satsning på äldre tonårsgrupper.

Friskvårdsverksamhet i bad och sim- och idrottshallar ska fortsätta att utvecklas, i egen regi eller genom ett kommunalt ansvarstagande på annat sätt.

Regionalt samarbete krävs i anläggningar för elitidrott och i anläggningar som ger förutsättningar att samla mindre/smalare idrotter.